

GLOBAL ISSUES

Nora Gill

Sampedro, R., Hillyard, S. *Global Issues*. Oxford: Oxford University Press 2004, 1st. ed. 148 s, ISBN 0 19 437181 6.

Global Issues (Globální otázky) autorů Ricarda Sampedra a Susan Hillyard je příručka ze série Resource Books for Teachers, kterou rediguje Alan Maley. Je primárně určená učitelům angličtiny, ale přizpůsobit si ji lehce mohou i vyučující dalších živých jazyků a v neposlední řadě může být zdrojem inspirace v hodinách např. občanské výchovy, základů společenských věd či ve specializovaných výběrových seminářích.

Pro začátek bude vhodné ozřejmit si, co se pod termínem „global issues“ nebolí globální problémy/otázky skrývá, proč je vhodné se jimi zabývat a kde. Odpověď na první otázku nabízí sami autoři publikace v samostatném glosáři a definují pojem jako problematiku která se týká nebo se potenciálně může týkat velkého množství lidí, zvířat nebo životního prostředí na celém světě.

Na otázku proč odpovídají opět tvůrci knížky v předmluvě: „Globální otázky již není možno odmítat jako něco *tam venku*. Jsou přímo *tady* a *ted'* a nemůžeme jim utéct. Prosakuji všemi aspekty našeho žití, jsou přítomné v jídle, které jíme, ve vodě, kterou pijeme, ve vzduchu, který dýcháme, ve zboží, které nakupujeme, v dovolených a prázdninách, které prožíváme, v nemocech, které nás napadají ... celý svět je jedna síť utkaná z navzájem se propojujících vláken...“ Pokračují apologetikou zařazení těchto témat do kurikul výuky angličtiny, která sama o sobě je nahlížena jako ... „hlavní šířitel globálního konsumerismu, a už proto by měla na sebe vzít část odpovědnosti za tento trend a seznámit ‚konzumenty‘ angličtiny s některými nežádoucími průvodními jevy globalizace“.

Příručka je přehledně rozdělena do čtyř hlavních kapitol, na začátku každé z nich je stručná charakteristika probíraného tématu.

První kapitola je nazvaná *Zvyšování povědomí o problematice* (Awareness raising) a nabízí celkem 17 aktivit. Některé jsou adaptacemi tradičních her, jiné využívají autentických materiálů, např. novin nebo výrobních etiket zboží.

Druhá kapitola nese název *Osobní zkušenosti* (Personal experiences) a obsahuje 13 aktivit. Jak samotný název napovídá, tato kapitola staví na dosavadních

zkušenostech žáků či studentů, které dále rozvíjí. Akcent je kladen na zážitkovou složku.

Kapitola třetí *Důležité globální problémy* (Major global issues) se koncentruje na témata, která nabyly globální důležitosti, a která pravděpodobně hned tak nezmizí. Najdeme zde např. otázky války a míru, lidských práv, rasismu, práce dětí, fenoménu lidí bez domova či problematiku geneticky modifikovaných organismů. Na výběr je celkem 15 aktivit.

Poslední, čtvrtá kapitola čítající celkem 14 aktivit pod názvem *Hudba, divadlo a komunikační dovednosti v globálních otázkách* nahlíží možnosti využití dramatických technik, sborové recitace, písňových textů, poezie, prezentačních technik, studentského zpravodajství nebo projektové práce.

U všech 59 aktivit je uvedena požadovaná jazyková úroveň, časová dotace, cíle aktivity, rozdělené vždy z hlediska výuky jazyka a z hlediska rozvíjení ostatních dovedností a kompetencí (označeno jako jazykové a jiné), dále pak materiály vč. případných nutných kopií pro studenty, detailní postup při realizaci aktivity. Často dále nalezneme tipy dalších možných variací, doplňková následná cvičení a seznam doporučených zdrojů včetně odkazů na webové stránky.

Na konci publikace je zařazena bibliografie dělená dle tematických okruhů, seznam výukových balíčků a jiných výukových pramenů, relevantní webové stránky, odkazy na neziskové organizace a mezinárodní organizace s vazbou na vládní orgány a seznam písní, se kterými pracují některé aktivity. Příručku uzavírá glosář odborných termínů a rejstřík jazykových termínů s odkazem na číslo aktivity, příp. na čísla stránek.

Cílem publikace po jazykové linii je rozvoj a upevňování gramatických a lexicálních jevů, procvičování všech 4 klíčových kompetencí, tj. čtení, psaní, poslechu a mluvení.

Druhá, neméně důležitá rovina sleduje linii interaktivního učení a učení se, rozvoj kritického a kreativního myšlení vč. nácviku a rozvoje schopnosti analýzy, dedukce, interpretace, evaluace a autoregulace. Z použitých technik můžeme zmínit např. *think time* jako nástroj pro nácvik reflektivního učení se vč. návodu jak tuhle techniku uplatňovat, práce ve dvojicích či skupinách, diskuse, improvizace, průzkum, brainstorming, sběr dat, rozhovor, debata, diskuse, fórum a jiné.

Zůstává ještě zodpovědět otázku pro jakou cílovou skupinu je knížka určena. Pokud ji budeme chtít používat v hodinách cizího jazyka, pravděpodobně největší uplatnění nalezne v 8. a 9. třídě základní školy, s jistotou ji můžeme volit pro středoškolskou populaci a rozhodně má co nabídnout i posluchačům vysokých

škol jak filologického, tak nefilologického zaměření. Je vhodným doplňkem klasické jazykové učebnice. Její předností je, že není nutno ji probírat celou, aktivity nenavazují jedna na druhou, jazykově nabízí škálu od začátečníků po pokročilé. Tématicky je bohatá, různorodá, místy kontroverzní či příliš osobní, pro někoho snad až choulostivá. Vhodný výběr je teda vždy na učiteli, který umí nejlépe posoudit co jeho studenty asi zaujme, o čem budou ochotni diskutovat, co může zařadit na začátku roku, co zvolí, až bude třídu lépe znát a co nezařadí do výuky vůbec. Pokud bude v této knížce listovat učitel humanitních předmětů, nepochybně zde rovněž nalezne inspiraci. Bude muset ale být zdatným angličtinářem, protože překlad do češtiny zatím neexistuje.

Global Issues je knihou, která nediktuje, nekáže, nevnučuje, ale nabízí a inspiruje. Je přehledná, informativní a uživatelsky velmi přívětivá. Skýtá množství materiálu pro diskuse od nejjednodušších až po hluboký ponor do tematiky. Pomáhá nacházet a rozvíjet nejen cizí jazyk, ale především empatii a zodpovědnost. Je knihou, která žije heslem „mysli globálně, jednej lokálně“. Určitě patří do výbavy myslícího pedagoga, a to nejen v angličtině.

Mgr. Nora Gill
Centrum jazykové přípravy
PdF UP v Olomouci
Žižkovo nám. 5
771 40 Olomouc
e-mail: gilovan@pdfnw.upol.cz